

KOSOVO SPECIALIST CHAMBERS
DHOMAT E SPECIALIZUARA TË KOSOVËS
SPECIJALIZOVANA VEĆA KOSOVA

Predmet: KSC-BC-2020-05

Tužilac protiv Saljiha Mustafe

Rešava: Pretresni panel I

sudija Mapi Velt-Folja, predsedavajući sudija

sudija Roland Dekers

sudija Žilber Biti

sudija Vladimir Mikula, rezervni sudija

Sekretar: Fidelma Donlon

Datum: 20. maj 2022.

Jezik: engleski

Stepen tajnosti: javno

Javna redigovana verzija desete odluke o preispitivanju mere pritvora

Dostaviti:

specijalizovanom tužiocu

Džeku Smitu

braniocu optuženog

Julijusu von Boneu

zastupniku žrtava

Ani Pjus

PRETRESNI PANEL I (u daljem tekstu: panel) donosi desetu odluku o preispitivanju mere pritvora.

I. TOK POSTUPKA

1. Dana 21. marta 2022, panel je doneo "Devetu odluku o preispitivanju mere pritvora" Saljiha Mustafe (u daljem tekstu: optuženi).¹
2. Dana 29. aprila 2022, Specijalizovano tužilaštvo (u daljem tekstu: tužilaštvo) podnelo je izjašnjenje u vezi sa desetim preispitivanjem mere pritvora.²
3. Branilac i zastupnik žrtava nisu podneli izjašnjenja.

II. IZJAŠNJENJA STRANA U POSTUPKU

4. Tužilaštvo iznosi da je produženje pritvora optuženog i dalje neophodno i srazmerno.³
5. Tužilaštvo tvrdi da i dalje postoji osnovana sumnja da je optuženi izvršio krivična dela u nadležnosti Specijalizovanih veća, budući da od devetog preispitivanja mere pritvora nije došlo do promena okolnosti usled kojih bi se izmenio taj zaključak.⁴ Ta sumnja se samo učvrstila budući da je tužilaštvo završilo izvođenje dokaza, panel

¹ KSC-BC-2020-05, F00355, Pretresni panel I, *Deveta odluka o preispitivanju mere pritvora* (u daljem tekstu: deveto preispitivanje pritvora), 21. mart 2022, poverljivo. Javna redigovana verzija izdata je istog dana, F00355/RED.

² KSC-BC-2020-05, F00400, specijalizovani tužilac, *Izjašnjenje tužilaštva u vezi sa desetim preispitivanjem mere pritvora* (u daljem tekstu: izjašnjenje tužilaštva), 29. april 2022, javno.

³ Izjašnjenje tužilaštva, stav 2.

⁴ Izjašnjenje tužilaštva, stav 3.

odbio zahtev odbrane za odbacivanje nekih ili svih optužbi (u daljem tekstu: odluka prema pravilu 130)⁵ i da se uskoro završava svedočenje svedokâ odbrane.⁶

6. Tužilaštvo iznosi da je opasnost od bekstva stvarna, još uvek velika i da se dodatno povećala u ovoj fazi postupka s obzirom da će panel doneti presudu ubrzo nakon završetka izvođenja dokaza odbrane.⁷

7. Tužilaštvo dalje iznosi da i dalje postoji opasnost od ometanja postupka putem uticanja na svedoke i žrtve i/ili članove njihovih porodica s obzirom na bliske veze optuženog sa bezbednosnim službama na Kosovu, njegovo iskustvo u tom pogledu, stručna znanja i mrežu pristalica, kao i okolnost da su mu poznate optužbe i da mu, ukoliko bude osuđen, može biti izrečena teška kazna.⁸ Tužilaštvo takođe tvrdi da su svedoci u svojim svedočenjima na suđenju naveli primere na koji način bi se to uticanje moglo vršiti.⁹

8. Tužilaštvo takođe tvrdi da postoji realna opasnost da će optuženi, ukoliko bude pušten na slobodu, izvršiti nova krivična dela, uključujući krivična dela protiv pravosuđa. Ta opasnost se još dodatno povećala nakon što je tužilaštvo završilo izvođenje dokaza i panel doneo odluku prema pravilu 130.¹⁰

9. S obzirom na gore navedeno, tužilaštvo iznosi da je pritvor jedini način da se delotvorno smanje postojeći rizici, kao i da je trajanje pritvora i dalje opravdano imajući u vidu tempo kojim se odvijaju proceduralni koraci na suđenju.¹¹

⁵ Izjašnjenje tužilaštva, stav 3, gde se upućuje na KSC-BC-2020-05, F00326, Pretresni panel I, *Odluka po zahtevu odbrane za odbacivanje nekih ili svih optužbi iz optužnice na osnovu pravila 130(1) Pravilnika*, (u daljem tekstu: odluka prema pravilu 130), 23. februar 2022. Javna redigovana verzija izdata je istog dana, F00326/RED.

⁶ Izjašnjenje tužilaštva, stav 3.

⁷ Izjašnjenje tužilaštva, stav 4.

⁸ Izjašnjenje tužilaštva, stav 5.

⁹ Izjašnjenje tužilaštva, stav 6.

¹⁰ Izjašnjenje tužilaštva, stav 7.

¹¹ Izjašnjenje tužilaštva, stavovi 9, 11.

III. MERODAVNO PRAVO

10. Panel upućuje na član 6(2) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: Konvencija), članove 29, 31(5) i 53 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članove 3(2), 21(3) i 41(6) i (10)-(12) Zakona br. 05/L-053 o Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 57(2) Pravilnika o postupku i dokazima pred Specijalizovanim većima Kosova (u daljem tekstu: Pravilnik).

IV. ANALIZA

11. Panel najpre ističe da je pretpostavka nevinosti iz člana 31(5) Ustava, člana 21(3) Zakona i člana 6(2) Konvencije polazno stanovište za ocenu panela o produženju pritvora. Pritvor se, dakle, ne može olako produžavati i optuženi treba da bude pušten na slobodu ukoliko se dalji pritvor više ne može smatrati opravdanom merom.¹²

A. OSNOVANA SUMNJA

12. U pogledu minimalnog kriterijuma za produženje pritvora, član 41(6)(a) Zakona postavlja kao preduslov¹³ postojanje osnovane sumnje da je izvršeno krivično delo u nadležnosti Specijalizovanih veća.¹⁴

13. U tom smislu, panel podseća na svoj raniji zaključak da je samom odlukom sudije za prethodni postupak o potvrđivanju optužnice protiv optuženog,¹⁵ uslov iz

¹² Osmo preispitivanje pritvora, stav 12; KSC-BC-2020-06, IA004/F00005/RED, *Javna redigovana verzija odluke o žalbi Hašima Tačija na odluku o privremenom puštanju na slobodu* (u daljem tekstu: drugostepena odluka o Tačijevom privremenom puštanju na slobodu), 30. april 2021, javno, stav 17; Evropski sud za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP), *Buzadji v. The Republic of Moldavia*, br. 23755/07, *Judgment* [GC] (*Buzadji v. The Republic of Moldavia* [GC]), 5. jul 2016, stav 89.

¹³ ESLJP, *Buzadji v. The Republic of Moldavia* [GC], stav 87.

¹⁴ Deveto preispitivanje mere pritvora, stav 11.

¹⁵ KSC-BC-2020-05, F00008/RED, sudija za prethodni postupak, *Javna redigovana verzija odluke o potvrđivanju optužnice protiv Saljiha Mustafe*, 5. oktobar 2020, javno, stav 163(a). Sudija za prethodni

člana 41(6)(a) Zakona ispunjen i potvrđen od strane nezavisne sudske vlasti nakon analize dokaza koje je podnelo tužilaštvo.¹⁶ Osim toga, panel je nedavno zaključio u svojoj odluci prema pravilu 130, da se na temelju dokaza predloženih tokom izvođenja dokaza tužilaštva, ukoliko budu usvojeni, može izreći osuđujuća presuda po tačkama 1-4 Optužnice, za jedan ili više vidova individualne krivične odgovornosti po kojima se optuženi tereti.¹⁷ Prema tome, panel zaključuje da je uslov iz člana 41(6)(a) Zakona i dalje ispunjen.

B. NEOPHODNOST PRITVORA

14. Panel podseća na kriterijum koji se primenjuje za ocenu neophodnosti produženja pritvora optuženog, kao i značaj pojedinačnog obrazlaganja (svakog pojedinačnog slučaja) i konkretnih osnova koje panel mora da uzme u obzir, kao što je istakao panel Apelacionog suda.¹⁸ Konkretno, kad je reč o svim rizicima iz člana 41(6)(b) Zakona, zadatak panela je da izvrši procenu rizika.¹⁹

1. Opasnost od bekstva

15. Kad je reč o opasnosti od bekstva iz člana 41(6)(b)(i) Zakona, pored argumenata koje je tužilaštvo preuzelo iz svojih ranijih izjašnjenja,²⁰ panel smatra da predstojeće izricanje presude prema članu 43 Zakona ne predstavlja dovoljno ubedljiv faktor zbog koga bi panel promenio svoj raniji zaključak u pogledu te

postupak doneo je zaključke na osnovu dobro utemeljene sumnje, kriterijuma koji prevazilazi prag osnovane sumnje iz člana 41(6)(a) Zakona; v. takođe F00215/RED, Pretresni panel I, *Javna redigovana verzija šeste odluke o preispitivanju pritvora*, 23. septembar 2021, javno, stav 15.

¹⁶ Deveto preispitivanje pritvora, stav 12.

¹⁷ Odluka prema pravilu 130, stavovi 33, 39.

¹⁸ Drugostepena odluka o Tačijevom privremenom puštanju na slobodu, stav 22; KSC-BC-2020-05, F00127, Pretresni panel I, *Četvrti odluka o preispitivanju mere pritvora* (u daljem tekstu: četvrto preispitivanje pritvora), 25. maj 2021, javno, stavovi 15-17.

¹⁹ Četvrto preispitivanje pritvora, stav 17.

²⁰ Izjašnjenje tužilaštva, stav 4; deveto preispitivanje pritvora, stav 16.

opasnosti.²¹ Panel stoga zaključuje da ne postoji opasnost da će optuženi pobeći i da se ta opasnost, čak i da postoji, može adekvatno ublažiti uslovima koji bi se postavili optuženom u skladu s članom 41(12) Zakona i pravilom 56(5) Pravilnika.

2. Opasnost od ometanja odvijanja postupka pred Specijalizovanim većima

16. Kao što je panel već ranije zaključio, postoji opasnost, iz člana 41(6)(b)(ii) Zakona, da će optuženi ometati odvijanje postupka pred Specijalizovanim većima uticanjem na žrtve i svedoke i/ili članove njihovih porodica.²² Pri donošenju tog zaključka panel je uzeo u obzir više faktora: (i) okolnost da je optuženi upoznat sa optužbama i da mu, ako bude osuđen, može biti izrečena teška kazna mogla bi podstaći optuženog da, ukoliko bi bio privremeno pušten na slobodu, utiče na žrtve i svedoke i/ili članove njihovih porodica; (ii) s obzirom da je optuženom poznat identitet svih svedoka tužilaštva, da je povezan sa obaveštajnim službama Kosova, a imajući u vidu njegovo iskustvo kao obaveštajca, njegovu povezanost s pojedinim svedocima i ograničeni obim predmeta, njemu je lakše da potencijalno vrši uticaj na žrtve i svedoke i/ili članove njihovih porodica i, uopšte, ometa odvijanje postupka; (iii) nekoliko zaštićenih svedoka je svedočilo o slučajevima kada su oni ili članovi njihovih porodica bili izloženi pretnjama i zastrašivanju, te izrazilo strah da svedoče u ovom postupku; (iv) svedoci su govorili o tome da na Kosovu vlada opšta atmosfera vršenja pritiska i zastrašivanja lica koja kritikuju bivše pripadnike Oslobođilačke vojske Kosova, uključujući optuženog, i (v) postoji ozbiljna opasnost da će optuženi, čak i dok je u pritvoru, otkriti identitet

²¹ Deveto preispitivanje pritvora, stavovi 15-17 gde se upućuje na KSC-BC-2020-05, F00295/RED, Pretresni panel I, *Javna redigovana verzija osme odluke o preispitivanju mere pritvora* (u daljem tekstu: osmo preispitivanje pritvora), 21. januar 2022, javno, stavovi 7 i 18.

²² Osmo preispitivanje pritvora, stavovi 20-23; deveto preispitivanje pritvora, stav 25.

zaštićenih svedoka tužilaštva drugim licima koja su trenutno u pritvoru Specijalizovanih veća.²³

17. Panel ne vidi nijedan razlog zašto bi zanemario gore navedene faktore i odustao od zaključka koji je na osnovu njih izveden ako ne postoje uverljivi faktori koji ukazuju na suprotno. Konkretno, panel podseća da za ocenu da li će se u budućnosti ostvariti opasnost od ometanja postupka nije potrebno dokazati da je u prošlosti već bilo takvog ometanja.²⁴ U tom smislu, panel ponovo iznosi da optuženi ima bogato iskustvo u obaveštajnim strukturama budući da je pre hapšenja bio na višem položaju u Obaveštajnom odeljenju Ministarstva odbrane Kosova.²⁵ Usled toga, prethodno uspostavljeni kontakti i veze relevantni su i danas. To, zajedno sa svedočenjem svedoka tužilaštva o slučajevima zastrašivanja i pritisaka,²⁶ a u kontekstu opšte atmosfere zastrašivanja svedoka, predstavlja snažan argument u prilog postojanju opasnosti od ometanja postupka, u smislu člana 41(6)(b)(ii) Zakona. Panel dalje napominje da su neki od svedoka koji su o tome svedočili komšije ili dalji rođaci optuženog, što mu još više olakšava da stupi u kontakt s njima i da direktno utiče na njih.²⁷

18. [BRISANO].²⁸ [BRISANO].²⁹

19. S obzirom na gore navedeno, panel zaključuje da i dalje postoji opasnost da će optuženi ometati odvijanje postupka pred Specijalizovanim većima putem uticanja na žrtve i svedoke i/ili članove njihovih porodica.

²³ Deveto preispitivanje pritvora, stav 18.

²⁴ Deveto preispitivanje pritvora, stav 14. Isto tako, KSC-BC-2020-06, IA001/F00005, panel Apelacionog suda, *Odluka po žalbi Kadrija Veseljija na odluku o privremenom puštanju na slobodu*, 30. april 2021, javno, stav 38.

²⁵ 069404-TR-ET, Part 1, str. 5; KSC-BC-2020-05, F00009/CONF/RED, sudija za prethodni postupak, *Poverljiva redigovana verzija odluke po zahtevu za izdavanje naloga za hapšenje i naloga za dovođenje*, 26. januar 2021, stav 20.

²⁶ Osmo preispitivanje pritvora, stavovi 20-22.

²⁷ Deveto preispitivanje pritvora, stav 22.

²⁸ [BRISANO].

²⁹ [BRISANO].

3. Opasnost od izvršenja novih krivičnih dela

20. Panel podseća da, budući da su uslovi iz člana 41(6)(b) Zakona alternativni, ukoliko je jedan od njih ispunjen nije potrebno ispitivati druge uslove da bi se produžio pritvor.³⁰

21. Pošto je zaključio da postoji dovoljno realna mogućnost da će optuženi ometati odvijanje postupka pred Specijalizovanim većima, između ostalog vršenjem pritiska na žrtve i svedoke i/ili članove njihovih porodica,³¹ panel smatra da nije potrebno da ispituje rizik iz člana 41(6)(b)(iii) Zakona.³²

4. Zaključak

22. S obzirom na izneta razmatranja, panel smatra da postoje jasni osnovi za uverenje da i dalje postoji opasnost od ometanja odvijanja postupka pred Specijalizovanim većima iz člana 41(6)(b)(ii) Zakona.

C. USLOVNO PUŠTANJE NA SLOBODU

23. Panel podseća da se pritvor produžava samo ukoliko ne postoje blaže mere kojima bi se mogli dovoljno umanjiti rizici navedeni u članu 41(6)(b)(i)-(iii) Zakona.³³ S tim u vezi, panel ima obavezu da *proprio motu* analizira i proceni sve uslove koji bi se optuženom opravdano mogli postaviti.³⁴

³⁰ Deveto preispitivanje pritvora, stav 26.

³¹ V. gore stav19.

³² Deveto preispitivanje pritvora, stav 27.

³³ Deveto preispitivanje pritvora, stav 29; KSC-CC-PR-2020-09, F00006, specijalizovano veće Ustavnog suda, Odluka po zahtevu za ocenu ustavnosti izmena i dopuna Pravilnika o postupku i dokazima usvojenih na plenarnoj sednici 29. i 30. aprila 2020, 22. maj 2020, javno, stav 70.

³⁴ Deveto preispitivanje pritvora, stav 29. V. takođe KSC-BC-2020-06, IA003/F00005/RED, panel Apelacionog suda, Javna redigovana verzija odluke o žalbi Redžepa Seljimija na odluku o privremenom puštanju na slobodu, 30. april 2021, javno, stav 86.

24. Panel se poziva na svoje zaključke u vezi sa uslovnim puštanjem na slobodu navedene u devetom preispitivanju pritvora koji važe i danas.³⁵ Panel takođe podseća na gore navedene faktore rizika u vezi sa opasnošću od ometanja odvijanja postupka pred Specijalizovanim većima.³⁶ [BRISANO].³⁷

25. Imajući u vidu gore navedeno, panel smatra da, ukoliko bi optuženi bio pušten na slobodu, ne postoje uslovi kojima bi se na odgovarajući način mogli ograničiti ili nadzirati njegovi kontakti i komunikacije kako bi se umanjila opasnost od ometanja postupka pred Specijalizovanim većima.³⁸ Od devetog preispitivanja pritvora nije došlo do promena okolnosti usled kojih bi se izmenio taj zaključak.

26. Panel stoga zaključuje da ne postoje uslovi, uključujući one koje je odbrana ranije predložila³⁹ niti dodatna ograničenja koja bi odredio panel, kojima bi se u dovoljnoj meri smanjila opasnost od ometanja odvijanja postupka pred Specijalizovanim većima. Prema tome, optuženi mora ostati u pritvoru.

D. OPRAVDANOST DUŽINE PRITVORA

27. Panel najpre napominje da optuženi ima pravo da mu se sudi u razumnom roku ili da bude pušten na slobodu pre početka suđenja i, s tim u vezi, podseća na svoju stalnu obavezu da ocenjuje opravdanost pritvora optuženog od početka suđenja do trenutka donošenja presude po optužbama koje mu se stavljaju na teret ili dok se postupak ne okonča na neki drugi način.⁴⁰

³⁵ Deveto preispitivanje pritvora, stavovi 30-34.

³⁶ V. gore stavovi 16-19.

³⁷ V. gore stav 18.

³⁸ V. Deveto preispitivanje pritvora, stav 31.

³⁹ V. deveto preispitivanje pritvora, stav 34.

⁴⁰ Deveto preispitivanje pritvora, stav 35.

28. U okolnostima ovog predmeta, panel primećuje da je optuženi u pritvoru skoro 20 meseci otkako je 24. septembra 2020. uhapšen i prebačen u pritvorski objekat Specijalizovanih veća. Panel dalje napominje da se optuženi tereti za teške ratne zločine iz člana 14 Zakona, uključujući ubistvo i mučenje, za koje je optužen na osnovu više oblika krivične odgovornosti prema članu 16 Zakona. Panel nije primetio da je bilo zastoja u postupku protiv optuženog pred Specijalizovanim većima koji bi mogli navesti na zaključak da je trajanje pritvora postalo neopravdano dugo. Panel konkretno napominje: (i) da je suđenje počelo, kao što je predviđeno, 15. septembra 2021. i da je tužilaštvo okončalo izvođenje dokaza 4. februara 2022;⁴¹ (ii) da je 23. februara 2022. panel doneo odluku prema pravilu 130; (iii) da je 8. i 9. marta 2022. panel održao konferenciju za pripremu odbrane i statusnu konferenciju za žrtve i izdao više naloga (između ostalog, u martu, aprilu i maju 2022.) u cilju obezbeđenja efikasnosti i ekspeditivnosti postupka;⁴² (iv) da je 22. marta 2022. odbrana održala uvodnu reč,⁴³ i (v) da su u trenutku donošenja ove odluke svi svedoci odbrane završili sa svedočenjem.

29. Panel stoga zaključuje da optuženi ne boravi u pritvoru neopravdano dugo.

V. DISPOZITIV

30. Iz gore navedenih razloga, panel:

⁴¹ KSC-BC-2020-05, F00308, specijalizovani tužilac, *Obaveštenje tužilaštva o završetku izvođenja dokaza u skladu s pravilom 129*, 4. februar 2022, javno.

⁴² KSC-BC-2020-05, transkript zasedanja, 8. mart 2022, javno; transkript zasedanja, 9. mart 2022. (o vođenju postupka), javno; transkript zasedanja, 4. april 2022. (o jeziku koji će se koristiti tokom ispitivanja svedoka odbrane), javno; transkript zasedanja, 22. april 2022. (planiranje budućih koraka na suđenju), javno; transkript zasedanja, 12. maj 2022. (određivanje datuma za završetak izvođenja dokaza odbrane), javno; transkript zasedanja, 19. maj 2022. (određivanje vremenskih rokova za izvođenje dokaza u postupku replike i duplike).

⁴³ KSC-BC-2020-05, transkript zasedanja, 9. mart 2022, javno, str. 2521, red 25 do str. 2522, red 5, i str. 2524, red 23, do str. 2525, red 1.

- a. **NALAŽE** produženje pritvora optuženog;
- b. **NALAŽE** tužilaštvu i zastupniku žrtava, ukoliko žele, da se do **utorka, 5. jula 2022.** pismenim putem izjasne o idućem preispitivanju mere pritvora, i
- c. **NALAŽE** odbrani da se, ukoliko želi, do **utorka, 12. jula 2022.** pismenim putem izjasni o narednom preispitivanju mere pritvora.

/potpis na originalu/
Sudija Mapi Felt-Folja,
predsedavajući sudija

/potpis na originalu/
Sudija Žilber Biti

/potpis na originalu/
Sudija Roland Dekers

Petak, 20. maj 2022.

U Hagu, Holandija